S Ł U P S K I E S T U D I A H I S T O R Y C Z N E
Nr 10 R O K 2003

A R T Y K U Ł Y

PIOTR WENSIERSKI
POLITECHNIKA KOSZALIŃSKA

POSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ. PROCES AKCESJI POLSKI

1. Postanowienia Unii Europejskiej w sprawie poszerzenia

Analiza poszerzania Unii Europejskiej na podstawie jej dokumentów – traktatów, postanowień szczytów Rady Europejskiej i decyzji jej organów – miała ogromne znaczenie dla przygotowania strategii i prowadzenia negocjacji przez Polskę. Ich ostatecznym rezultatem miała być bowiem pozycja, jaką zajmie Polska jako państwo członkowskie Unii.

Wiadomym było, że zmodyfikowany Traktat o Unii Europejskiej – Traktat z Maastricht (uzgodniony w grudniu 1991 r., podpisany w lutym 1992 r., wszedł w życie 1 listopada 1993 r.) miał być przełomowy dla dalszego funkcjonowania Wspólnot i dać instytucjonalne podstawy do włączenia krajów z Europy Środkowej i Wschodniej do Unii Europejskiej. Negocjacje nad tą problematyką rozpoczęto jesienią 1990 r. Od tego czasu Unia i jej Państwa Członkowskie zaczęły zawierać z tymi krajami umowy o stowarzyszeniu. Polska podpisała Umowę o Stowarzyszeniu, tzw. Układ Europejski, 16 grudnia 1991 r.

W czerwcu 1993 r. podczas Szczytu w Kopenhadze Rada Europejska podjęła decyzję o poszerzeniu Unii o kraje (stowarzyszone) z Europy Środkowej i Wschodniej, z określeniem politycznych i ekonomicznych kryteriów przyjęcia tych państw. Było to zrozumiałe, ponieważ w negocjowanych wówczas układach o stowarzyszeniu tych państw ze Wspólnotami Europejskimi zawarte były jedynie jednostronne deklaracje państw stowarzyszonych (a przecież celem strategicznym tych państw od początku było członkostwo w Unii Europejskiej). W kolejnych latach podejmowane były działania, stanowiące implikacje tych postanowień Traktatu. Na Szczycie w Essen (grudzień 1993 r.) przyjęto strategię przedczłonkowską dla państw z Europy Środkowej i Wschodniej.

W maju 1995 r. Komisja Europejska wydała Białą Księgę w sprawie integracji państw stowarzyszonych z rynkiem wewnętrznym Unii Europejskiej. W Cannes (czerwiec 1995 r.) wskazano, w jakim stopniu polityka i formy współpracy ustanowione w Traktacie z Maastricht wymagają zmian, by Unia mogła skutecznie w przy-